

Dienst Instellingen voor Personen met een
handicap en voor Ouderen

Aan de beheerders van de **centra voor
dagverzorging en dagcentra voor
ouderen**

Brussel, 12.06.2020

Betreft: COVID-19 (coronavirus) - Instructies voor de centra voor dagverzorging en dagcentra voor ouderen

Geachte mevrouw, geachte heer,

Naar aanleiding van de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad (NVR) van 3 juni jongstleden werd er begonnen met een geleidelijke afbouw van de lockdownmaatregelen in de door de GGC erkende en gesubsidieerde instellingen. U vindt hieronder de grote richtlijnen die een hervatting van de activiteiten toelaten. Naargelang de evolutie van de toestand zouden de maatregelen kunnen worden aangepast.

Op 15 juni mogen de centra voor dagverzorging en de dagcentra voor ouderen opnieuw de deuren openen. Deze centra moeten alle maatregelen van de Nationale Veiligheidsraad nalezen, en in het bijzonder de maatregelen met betrekking tot de horeca die hieronder vermeld staan (voor wat betreft restauratie in de centra).

Bij de invoering van de in deze omzendbrief beschreven maatregelen moet men de wet over het welzijn en de regelgeving inzake de organisatie van het werk en de uurregelingen respecteren. Aarzel niet om een beroep te doen op de competenties van de preventieadviseur, de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (arbeidsgeneeskunde) en de interne overlegorganen om u te helpen bij de tenuitvoerlegging van de richtlijnen in deze omzendbrief.

1. Algemene beginselen

1.1 - Preventiemaatregelen

Wij vragen u de volgende instructies te respecteren, die de FOD Volksgezondheid aanraadt om de verspreiding van het virus af te remmen:

- Was **regelmatig** de handen **met water en zeep** die de instelling aanbiedt:
 - voor en na contact met een begunstigde;

- voor een eenvoudige of invasieve handeling;
- na contact met de onmiddellijke omgeving van de bewoner;
- na het uittrekken van handschoenen;
- na een toevallig contact met lichaamsvloeistoffen, bloed of slijm.
- Stop met nauw contact (handen schudden, kussen ...);
- Raak uw neus, ogen en mond niet aan;
- Houd minstens anderhalve meter afstand van anderen wanneer dat mogelijk is. Als dat niet lukt, is een masker dragen verplicht. Iriscare kan u een kleine voorraad mondkapjes voor eenmalig gebruik bezorgen, zodat u die kunt geven aan bezoekers die er zelf geen zouden hebben. U moet die aanvragen via facility@iriscare.brussels.
- Gebruik **altijd** papieren zakdoekjes; gebruik een zakdoekje maar **één keer** en gooi het na gebruik weg in een **afgesloten vuilnisbak**;
- Als u geen papieren zakdoekje bij u hebt, **nies of hoest dan in de plooi van uw arm**;
- Was uw handen na het hoesten of niezen met water en vloeibare zeep. Droog uw handen met papieren doekjes of een propere handdoek (die maar één keer mag worden gebruikt);
- Vermijd nauw contact met iedereen die symptomen vertoont van een luchtwegaandoening. Twee weken na het verdwijnen van de symptomen wordt de bewoner COVID-negatief beschouwd.

1.2 - Schoonmaak

- Verlucht regelmatig de lokalen.
- Reinig en ontsmet regelmatig oppervlakken die vaak worden aangeraakt, gebruikt materiaal en strategische punten in het gebouw (deurklinken, schakelaars, telefoons, vaat, kleding, liften ...) met een chlooroplossing van minstens 1.000 ppm. Het is noodzakelijk om de waakzaamheid te verhogen wat betreft het ontsmetten van de liften, de sanitaire voorzieningen, de keuken, alsook de rolstoelen (besteed bijzondere aandacht aan geschikte beschermingsmiddelen, aan schoonmaakproducten en aan instructies gericht aan de personeelsleden verantwoordelijk voor de schoonmaak).
- Gebruik voor elke kamer minstens een propere doek en proper water (met detergent).
- Was elke dag de 'besmette' doeken en reinigingsmateriaal op de hoogst mogelijke temperatuur en droog ze in een droogtrommel;
- Familie mag vuile was blijven ophalen en terugbrengen, als ze de voorwaarden voor afhaling en teruggave naleven die de directie oplegt (bv. teruggave in een gesloten omhulsel aan een personeelslid bij de ingang van de instelling);
- Er wordt aanbevolen om het propere wasgoed 48 tot 72 uur lang te isoleren voordat het aan de bewoners wordt uitgedeeld;
- Propere was moet in de eerste plaats worden uitgedeeld aan COVID-19-negatief geteste bewoners en vervolgens aan COVID-19-positief geteste bewoners;
- Besteed in het bijzonder aandacht aan de automaten met inbegrip in de rust- en lunchpauzezones en in voor de begunstigen voorbehouden zones.
- Besteed ook aandacht aan de hygiëne en de schoonmaak van smartphones, tablets, toetsenborden en muizen.

1.3 - Hygiënemaatregelen op de werkplek

De informatie over de bescherming van de werknemer en het daarvoor te gebruiken materiaal staat beschreven in de “omzendbrief betreffende de instructies voor de door de GGC erkende en gesubsidieerde instellingen om het beschermingsmateriaal correct te gebruiken”.

- De instelling moet adequate beschermingsmiddelen bezorgen aan de werknemers naargelang hun taken en functies;
- Pas indien mogelijk de uurregeling aan zodat het gebruik van het openbaar vervoer tijdens de spitsuren kan worden vermeden;
- Bij aankomst: was de handen met (vloeibare) zeep en overeenkomstig de hygiënemaatregelen (zie punt 1.1 - Preventiemaatregelen hierboven);
- Na het wassen van de handen moet de externe werker (kinesist, ergotherapeut, vrijwilliger ...) zich inschrijven in een bezoekersregister;
- Gebruik verspreidingsmaatregelen bij ingangen, uitgangen en doorgangen en maak hiervoor gebruik van markeringen, linten of fysieke barrières. Zorg voor eenrichtingsverkeer in de gangen waar mensen elkaar te vaak kruisen of niet voldoende afstand kunnen nemen;
- Vermijd het gebruik van de liften. Als dat niet mogelijk is, beperk dan het aantal personen dat de lift terzelfdertijd gebruikt (bv. slechts een persoon toelaten in een kleine lift), houd afstand en sta rug aan rug;
- Beperk het aantal personen dat tegelijkertijd in de kleedkamers aanwezig is;
- Zorg voor goede verluchting in de kleedkamers en maak ze regelmatig schoon, en in elk geval tussen de werkperiodes en op het einde of aan het begin van elke werkdag;
- Een bij de screening positief geteste persoon moet:
 - Minimum 7 dagen thuis in isolatie blijven (in geval van lichte symptomen en als de behoeften van de dienst dit vereisen: voortwerken en een chirurgisch masker dragen tot de symptomen zijn gestopt en minstens 14 dagen);
 - Drie dagen lang geen koorts meer hebben en een verbetering vaststellen op het vlak van de respiratoire symptomen alvorens het werk te hervatten;
 - Bij de hervatting van het werk een masker dragen totdat alle symptomen volledig verdwenen zijn, met een minimum van 14 dagen vanaf het begin van de symptomen (of de positieve test);
 - Zich uitsluitend ontfermen over de met COVID-19 besmette begunstigden (in tegenstelling tot de COVID-19-negatieve werkers, die zich zullen ontfermen over de negatief geteste begunstigden).
- De werkkledij moet elke dag worden verwisseld;
- De werkkledij moet uitsluitend op de werkplek worden gedragen en gewassen;
- Er wordt aangeraden om één paar schoenen uitsluitend te gebruiken op de werkplek;
- Beperk het aantal werknemers die tegelijkertijd in dezelfde ruimte werken zoveel mogelijk (maximaal 1 persoon per 4 m²);
- Als u in ploegen werkt:
 - beperk dan de grootte van de ploegen;
 - beperk dan het personeelsverloop in de ploegensamenstelling.
- Geef de voorkeur aan digitale hulpmiddelen in het kader van vergaderingen, opleidingen of interviews en supervises. Als een vergadering met fysieke aanwezigheid toch nodig is, pas dan de sociale afstandsprincipes toe: enkel met de nodige personen en houd afstand of gebruik een chirurgisch masker of een stoffen masker, dat u regelmatig verwisselt en wast;
- Hang de maatregelen die de FOD Volksgezondheid aanbeveelt uit aan de ingang van uw instelling en in uw lokalen. Download ze van de speciaal voor COVID-19 gemaakte website: www.info-coronavirus.be. Zorg ervoor dat ze goed zichtbaar zijn voor de personeelsleden.

1.4 - Toiletbezoek

- Was de handen voor en na elk toiletbezoek;
- Respecteer de sociale afstand in de mate van het mogelijke, bijvoorbeeld door tijdelijk bijkomende toiletten in te richten, het aantal personen te beperken dat tegelijkertijd in de toiletten aanwezig is, voldoende ruimte te laten tussen de urinoirs die men mag gebruiken, bij drukte niet aanschuiven in het toiletlokaal zelf maar erbuiten, ...
- Voorzie in papieren doekjes om de handen af te drogen; vermijd het gebruik van elektrische handdrogers of handdoeken;
- Verstrek vloeibare zeep, bij voorkeur in contactloze zeepdispensers;
- Maak de toiletten grondig schoon en verlucht ze regelmatig;
- Pas de relevante hierboven beschreven maatregelen toe voor de douches.

2 - Onthaal van begunstigen

Het is aangewezen om er zich zo veel mogelijk van te verzekeren dat de begunstigde en zijn of haar familieleden geen enkel symptoom vertonen dat door [Sciensano](#) wordt beschreven onder "Gevalsdefinitie en indicaties voor testen". In dat geval is het noodzakelijk om 14 dagen te wachten en contact op te nemen met de huisarts om in een opsporing te voorzien;

- Een begunstigde die symptomen vertoont, moet naar huis terugkeren en onmiddellijk contact opnemen met zijn of haar huisarts. Als de begunstigde daar zelf niet toe in staat is, mag het centrum of de dienst de begunstigde helpen een huisarts op te bellen, geruststellen of passend opvolgen, naargelang de conclusies van de huisarts;
- Zowel het personeel als de begunstigen moeten regelmatig de handen wassen met zeep (of hydroalcoholische gel), met name iedere keer dat men het centrum binnenkomt of verlaat ... Ook telkens het masker is aangeraakt, moet men de handen wassen;
- Het personeel draagt minimaal een masker tijdens het werken. De personeelsleden dragen kleren die ze enkel in het centrum dragen. Die kleren moeten dagelijks worden gewassen, indien mogelijk in het gebouw. Als dat niet mogelijk is, let er dan op dat ze in een gesloten zak worden getransporteerd en was ze meteen op 60°C (stop ze indien mogelijk ook in de droogtrommel). Denk eraan uw handen te wassen nadat u de kleren hebt aangeraakt;
- Het moet ten eerste worden aangemoedigd dat begunstigen een masker dragen. Daarbij moet men rekening houden met de capaciteiten van elke begunstigde om de aanwijzingen en voorwaarden voor het goede gebruik van een masker te begrijpen en mag dit bij de begunstigde geen moeilijk beheersbare protestreacties veroorzaken. De centra hebben ook als taak de begunstigen en de mantelzorgers te sensibiliseren over het nut van een masker. Voor zover er beschermingsmateriaal beschikbaar is, mogen de centra ook materiaal geven aan begunstigen die er geen hebben;
- Gebruikt en regelmatig aangeraakt materiaal (deurklinken, telefoons ...) moet regelmatig worden ontsmet. Dit materiaal en de gebruikte lokalen moeten ook systematisch worden schoongemaakt en ontsmet;
- Bij activiteiten die openstaan voor meerdere begunstigen tegelijkertijd, is het aangewezen om altijd met dezelfde groepen te werken;
- Beperking van het aantal deelnemers per sessie (maximum 1 begunstigde per 4 m²);
- Elke individuele situatie moet worden geëvalueerd, alsook het belang van een hervatting van activiteiten of contacten in het centrum.

- “À la carte”-formules kunnen helpen om het contact stelselmatig weer op te bouwen. Er moet bijzondere aandacht gaan naar begunstigen die zwaarder worden getroffen door de crisis;
- Herorganiseer de inrichting van de onthaalruimte, bijvoorbeeld door in beschermingsmiddelen te voorzien aan het onthaal (scheidingswanden en schermen), de bezoekers de mogelijkheid te geven hun handen te wassen of, als dat niet mogelijk is, geschikte handgel aan te bieden, in een ruimte te voorzien waar brieven en pakjes contactloos kunnen worden bezorgd (bijvoorbeeld via een toegangssluis en, indien mogelijk, met aparte ingangen voor enerzijds de leverancier en anderzijds andere personen om contact te vermijden);
- De opname van nieuwe begunstigen wordt beperkt naargelang de lokalen en zal geleidelijk aan toenemen naargelang het verloop van de pandemie;
- Alle verzorgingsteams zullen, in de mate van het mogelijke, een aangepast activiteitenprogramma moeten opstellen om de continuïteit van de zorgverlening voor patiënten die niet in het centrum aanwezig kunnen zijn te waarborgen (via tablet ...).

3 - Collectieve activiteiten

3.1. Algemene beginselen

Activiteiten organiseren draagt bij tot het welzijn van de bewoners en zorgt ervoor dat ze niet wegwijnen.

Groepsactiviteiten mogen geleidelijk aan worden hervat onder bepaalde voorwaarden:

- Beperking van het aantal deelnemers per sessie (maximaal 1 begunstige per 4 m²).
- Het is belangrijk om fysieke afstand (anderhalve meter) van elkaar te houden. Wij begrijpen dat het, door het uiteenlopende profiel van de begunstigen (bv. gehoorproblemen, dementie ...), niet altijd gemakkelijk is om deze aanbevelingen strikt na te leven. Toch vragen wij u om dat zoveel mogelijk te proberen doen. Als de nodige fysieke afstand niet kan worden gehouden, is een masker dragen aanbevolen. Om u hierbij te helpen, kunnen aanpassingen nodig zijn in het meubelbeheer, het verloop tussen de ruimtes en de bestemming van bepaalde lokalen;
- Als de inrichting van het gebouw het toelaat, moet er worden voorzien in verschillende zalen voor zowel de negatief als positief geteste bewoners. Als dit niet het geval is, dan moeten de verschillende zalen na elk gebruik volledig worden ontsmet en schoongemaakt;
- Spoor de bewoners aan om regelmatig en voor en na de gemeenschappelijke activiteiten de handen te wassen en te ontsmetten;

De huidige crisis heeft gezorgd voor een ingewikkelde context binnen de verschillende instellingen. Er moet rekening worden gehouden met deze parameter zonder een hervatting van de activiteiten te forceren, wat een nog meer traumatiserend en uiteindelijk contraproductief effect zou kunnen hebben (de begunstigen zouden meteen het aanwezige onbehagen voelen). Voorbereidend teamwerk is onontbeerlijk.

3.2 - Maaltijden

Algemene principes:

- Was de handen voor en na de maaltijd;
- Organiseer indien mogelijk gemeenschappelijke maaltijden per verdieping;
- Leef de veiligheidsmaatregelen na (anderhalve meter afstand, ruimte verluchten ...).

- Wijs indien mogelijk steeds dezelfde zitplaats in het restaurant toe aan dezelfde persoon en zorg ervoor dat de nodige fysieke afstand kan worden gehouden;
- Organiseer eventueel een beurtrollensysteem om de veilige afstand te respecteren (bv. een maaltijd om 11.00 uur, een om 12.00 uur, een om 13.00 uur ...). Het wordt ook aanbevolen altijd dezelfde personen samen te brengen in dezelfde groep (een dag = een groep = een uurrooster);
- Reinig en ontsmet de tafels, stoelen en serveerwagens na elke maaltijd.

3.3 - Kantines en restaurants

Kantines en/of restaurants mogen opnieuw de deuren openen, op voorwaarde dat dezelfde regels worden nageleefd als aangegeven door de Nationale Veiligheidsraad voor de horeca:

- Maximaal tien personen (kinderen inbegrepen) mogen samen een groep vormen;
- Bestellen aan de toog is verboden;
- Aan de toog zitten is verboden;
- Er moet anderhalve meter afstand tussen de tafels worden gehouden. Als dat niet kan, moeten er plexiglazen wanden tussen de tafels worden geplaatst;
- Het personeel moet verplicht een mondmasker dragen;
- Laat in de mate van het mogelijke de deuren open; Als dat niet kan, ontsmet dan regelmatig de deurklinken;
- Gebruik voornamelijk papieren tafellakens en servetten;
- Menukaarten gebruiken is verboden;
- Reinig en ontsmet de tafel en stoelen na elk vertrek;
- Geef met grondmarkeringen de wandelrichtingen en de rij om aan te schuiven aan, zodat de nodige fysieke afstand kan worden gerespecteerd;
- Was regelmatig en correct uw handen;
- Beperk het aantal gelijktijdig aanwezige personen bij automaten;
- Bepaal een maximaal aantal personen dat aanwezig mag zijn;
- Zorg voor zitplaatsen waardoor men de nodige fysieke afstand kan houden;
- Voorzie in geschikte handgel op de juiste plaatsen, bijvoorbeeld aan het zelfbedieningsbuffet of aan automaten;
- Ontsmet regelmatig de automaten en togen;
- Vermijd zoveel mogelijk dat er geld wordt aangeraakt.

3.4 - Paramedische zorg (kinesithérapie, ergotherapie, logopedie ...)

Vermijd oefeningen waarbij de betrokken personen hard moeten ademen of activiteiten waarvan de betrokkenen kortademig worden of (slijm moeten op)hoesten.

Alle teams moeten, voor zover mogelijk, een programma aanbieden dat aangepast is aan de situatie, zodat de continuïteit van de zorgverlening kan worden gewaarborgd.

De basishygiëneregels en de fysieke afstandsregels moeten worden gerespecteerd (1 persoon per 4 m²).

4. Externe leveranciers

- Het beste is dat de leverancier een aparte toegang kan gebruiken en niet in het centrum moet binnenkomen;
- De leverancier moet voor hij de goederen levert zijn handen wassen;
- De leverancier moet een masker dragen;
- Niet-bederfbare leveringen moeten worden opgeslagen en gedurende 48 tot 72 uur in quarantaine blijven;
- Nieuwe of schone leveringen mogen in geen geval kruisen met vuile of gebruikte leveringen.

5. Testen

Voor de gevaldefinitie en informatie over het testen verwijzen wij naar de gevaldefinitie en indicaties van [Sciensano](#).

6. Contactopvolging

Sinds 4 mei is er een voorziening voor contactopvolging beschikbaar in het Brussels Gewest. Via die voorziening kan worden nagegaan met wie dragers van het coronavirus contact hebben gehad, om die personen te informeren en te ondersteunen bij het nemen van de preventiemaatregelen en, zo nodig, bij de uitvoering van een screening.

We verzoeken u de informatie te raadplegen op de website van de Diensten van het Verenigd College: https://www.ccc-ggc.brussels/sites/default/files/algemene_tekst_tracing_fr_00000002.pdf en https://www.ccc-ggc.brussels/sites/default/files/faq_tracing_fr_00000002.pdf.

7. Naleving van de normen en de financiering van uw instelling

Het Verenigd College heeft volmachtsmaatregelen genomen die toelaten om af te wijken van de erkennings- en werkingsnormen van de diensten. De financiering van erkende instellingen blijft behouden, behalve als het personeel technisch werkloos is wegens overmacht door COVID-19. Het Verenigd College heeft ook een COVID-19-tegemoetkomingsfonds opgericht om de diensten die het moeilijk hebben te ondersteunen. U ontvangt later een omzendbrief over deze financiering en tegemoetkoming.

Meer informatie:

Voor alle vragen voor het grote publiek, raadpleeg de website www.info-coronavirus.be of bel naar het volgende nummer: 0800 146 89. De professionals van uw instellingen vinden informatie op de website van [Sciensano](#).

Voor al uw vragen over COVID-19 in Brussel kunt u mailen naar COVID-hyg@ccc.brussels of bellen naar 02 552 01 91 (van maandag tot vrijdag, van 9 tot 17 uur).

Specifieke informatie voor Brussel, waaronder FAQ's, affiches en communicatiemiddelen (spots, informatiemodules voor specifieke doelgroepen, banners ...) zijn in meerdere talen beschikbaar op de websites www.iriscare.brussels en www.coronavirus.brussels.

Tania Dekens
Leidend ambtenaar

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tania Dekens', with a long horizontal stroke extending to the right.